

Infokiri

Kuupäev	17.10.2016
Sisu	Valgusdiod, ehk LED kaugtulelaternad
Koostaja	Helari Holm

Valgusdiod, ehk LED kaugtulelaternad

Viimasel ajal on hakatud sõidukitele lisama LED kaugtulelaternaid ehk nn valguspaneeli (inglise k. „light bar“):

Kuna neid on kaubandusvõrgus saadaval ka laiuselt üle 500 mm, siis piirduakse sageli vaid ühe valguspaneeli paigaldamisega, kuna kaks pikka valguspaneeli ei mahu kõrvutiasetsevalt sõiduki laiusmõõtme sisse. See aga pole kooskõlas kehtivate tehnonõuetega.

Juba 2015. aasta juuni kuukirjas selgitasime, et lähtuvalt majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr. 42 [lisast 1](#) võib M ja N kategooria sõidukile olla paigaldatud kaks või neli kaugtulelaternat. N₃ kategooria sõidukile võib lisaks neljale kaugtulelaternale paigaldada veel kaks kaugtulelaternat, kusjuures üheaegselt võib põleda mitte rohkem kui kaks paari kaugtulelaternaid. See loob olukorra, kus **sõidukil ei tohi olla paigaldatud paaritu arv kaugtulelaternaid.**

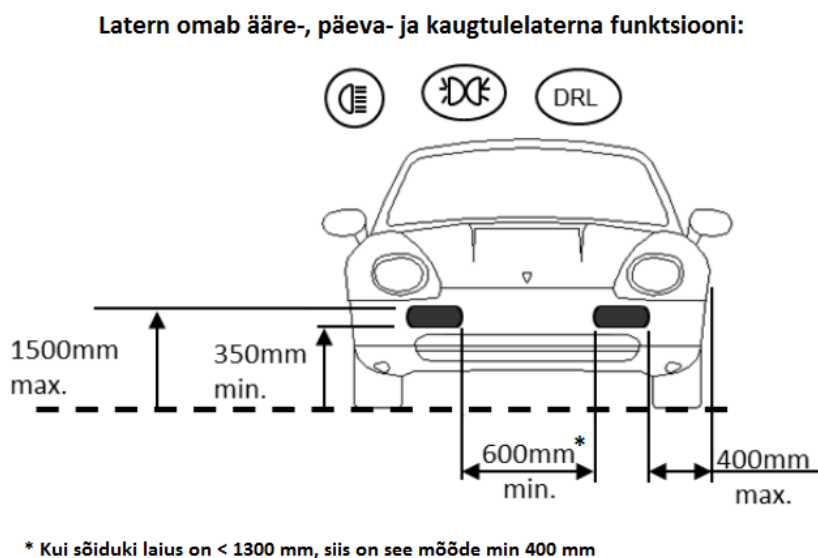
Paarisarvu nõude täitmise kohta on levima hakanud valearusaam, et nõue on täidetud kui paigaldada kaks valguspaneeli üksteise peale. **See lahendus pole nõuetekohane.** Selline paigaldus läheb vastuollu [UNECE eeskirjas nr 48](#) toodud laternate paigalduse üldnõuetega. Laternate üldnõuded sätestavad, et **erinõuete puudumise korral peavad paaristulelaternad olema sõidukile paigaldatud pikiteljelise kesktasapinnaga sümmeetriliselt** (seda hinnatakse laterna välise geomeetrilise vormi alusel) ning **asetsema ka pikiteljelise kesktasapinna suhtes üksteisega sümmeetriliselt.**

Lisaks peab jälgima asjaolu, kas paigaldatud tulelatern omab tüübikinnitust või mitte – eelpool mainitud üle 500 mm laiusega valguspaneelid ei oma enamasti tüübikinnitust ja seetõttu tohib neid kasutada vaid töötulelaternatena. Kitsamad (< 500 mm laiad) valguspaneelid seevastu enamasti omavad tüübikinnitust ning tüübikinnitustähised on neil enamasti kantud hajutiklaasile. **Kaugtulelaterna puhul peab tulelaterna tüübikinnitustähiste hulgas (lisaks teistele tähistele) olema ka tähis R või HR** (sõltuvalt sellest, kas tegemist on A- või B-klassi esilaternaga) **ning kaugtulelaterna valgustugevuse kontrollarv.** Juhul kui üks neist puudub, pole tegemist korrektset tüübikinnitustähistust omava tulelaternaga ja seda ei ole lubatud sõidukil kaugtulelaternana kasutada. Kui samas tulelaternas kasutatakse veel mõne teise tulelaterna funktsiooni, siis peab tulelaterna tüübikinnitustähiste hulgas olema ka selle funktsiooni tähis (nt ääretulelatern (A) või päevatulelatern (RL)).

Juhul kui üheaegselt lülituvaid kaugtulelaternaid on rohkem kui kaks paari või korraga sisselülitavate kaugtulelaternate kontrollarvude summa on suurem kui 100, peavad ülearused tulelaternad olema sõidukilt eemaldatud või sõiduki elektrisüsteemi muudetud selliselt, et nõutud tingimused oleks täidetud.

Tulelaterna paigaldamisel, mis koosneb mitmest erifunktsiooni omavatest tuledest (nt kaug-, ääre- ja päevatulelatern), peab meeles pidama, et selliste tulelaternate paigaldamisel peab järgima kõigi samas tulekorpuses asetsevate tulede paigaldusnõudeid. Sellekohase selgituse leiab enamasti ka tulelaterna paigaldusjuhise. Väljavõtte tulelaternate tootja „Lazer Lamps Ltd“ tulelaternate paigaldusjuhise (joonis 1):

Joonis 1: Väljavõtte Lazer Lamps Ltd. tulelaternate paigaldusjuhise

Näide tulelaterna paigaldusest, mille puhul on eksitud paigaldusnõuete vastu (foto 1) ja tulelaterna hajutiklaasil asuvad tüübikinnitustähised (foto 2):

Foto 1: Näide tulelaterna valest paigaldusest

Foto 2: Fotol 1 kujutatud tulelaterna hajutiklaasil asuvad tüübikinnitustähised

Viited:

- Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 42, „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele”, [lisa 1](#).
- Lazer Lamps Ltd tulelaternate [paigaldusjuh](#)is.
- Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni ([UN/ECE](#)) eeskiri nr 48: „Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sättes seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldusega.“